

ТЕХНОЛОГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ПІД ЧАС РЕАГУВАННЯ НА КРИЗОВІ СИТУАЦІЇ

Шерстюк Є.І.

Національний Університет оборони України

Україна, Київ

<https://orcid.org/0009-0009-5111-7747>

Анотація. У роботі досліджуються сучасні технології інформаційної підтримки управлінських рішень під час реагування на кризові ситуації. Особливу увагу приділено нормативно-правовій базі, що регулює діяльність ситуаційних центрів в Україні, включаючи Укази Президента України та Постанову Кабінету Міністрів України щодо цифрової трансформації сфери національної безпеки й удосконалення мережі ситуаційних центрів. Розглянуто моделі й алгоритми аналізу даних, які сприяють ефективному реагуванню на кризові події.

Ключові слова: інформаційні технології; підтримка рішень; кризові ситуації; управлінські рішення; реагування на кризи; цифрова трансформація; ситуаційні центри; національна стійкість.

Вступ. У сучасних умовах зростає кількість кризових ситуацій, які мають потенційно руйнівні наслідки для національної безпеки та управлінських систем. Технології інформаційної підтримки відіграють ключову роль у процесі прийняття рішень, дозволяючи оперативно обробляти великі обсяги даних і прогнозувати розвиток подій. Україна активно впроваджує систему ситуаційних центрів, що функціонують у межах національної системи стійкості, запровадженої відповідно до Указів Президента України №477/2021 та №479/2021 [1, 2].

Незважаючи на активний розвиток, багато існуючих методів управління кризами мають низку недоліків, зокрема повільну інтеграцію різних інформаційних систем та недостатній рівень автоматизації аналізу даних. Сучасні дослідження останніх років свідчать про необхідність удосконалення методів обробки інформації для покращення швидкості та якості прийняття управлінських рішень [3, 4, 5].

Мета роботи полягає у дослідженні технологій інформаційної підтримки, що використовуються у процесі прийняття управлінських рішень під час кризових ситуацій, та оцінці їх ефективності у підвищенні національної стійкості.

Огляд існуючих рішень

В Україні впроваджується мережа ситуаційних центрів, що функціонують на основі рішень Ради національної безпеки і оборони України (РНБО) та відповідних Указів Президента. Ситуаційні центри є основою забезпечення національної системи стійкості, впроваджуючи координацію органів державної влади у кризових ситуаціях. Постанова Кабінету Міністрів України №705 від 11 липня 2023 року регламентує їхню роботу та визначає вимоги до програмного й апаратного забезпечення. Наразі використовуються лише дві інформаційно-комунікаційні системи: «СОТА» та «ODIN». Інформаційні системи, інтегровані у роботу центрів, дозволяють обробляти великі обсяги даних у реальному часі, що сприяє оперативному реагуванню на кризові ситуації.

Методологія реагування на кризові ситуації

Ключовою методологією інформаційної підтримки є використання автоматизованих систем для збору, обробки та аналізу даних з різних джерел. На основі рішень РНБО, ситуаційні центри використовують алгоритми прогнозу аналітики, штучний інтелект та машинне навчання для оцінки ризиків та моделювання сценаріїв розвитку подій. Завдяки цифровій трансформації, впровадженій згідно з Постановою №705, ці системи інтегруються з іншими державними інформаційними ресурсами, що дозволяє забезпечити безперебійний обмін інформацією між різними рівнями управління.

Технології збору та аналізу даних

Цифрова трансформація ситуаційних центрів передбачає використання передових інформаційно-комунікаційних систем, що дозволяють обробляти великі обсяги даних, включаючи геопросторові дані та дані з соціальних мереж. Постанова КМУ №705 встановлює вимоги до безпеки обробки даних та захищеного обміну інформацією. Важливим елементом є інтеграція цих даних з урядовим зв'язком та захищеними відеоконференцзв'язками, що дозволяє оперативно координувати дії між різними органами.

Висновки. Запровадження національної системи стійкості та цифрової трансформації мережі ситуаційних центрів значно покращило б здатність державних органів реагувати на кризові ситуації. Інформаційні технології відіграють важливу роль у зниженні ризиків та підвищенні ефективності управлінських рішень. Завдяки інтеграції сучасних інструментів для збору, аналізу й прогнозування даних, ситуаційні центри забезпечують швидке реагування на кризові ситуації. Однак, подальше вдосконалення програмно-апаратного комплексу та удосконалення систем інформаційної підтримки при прийнятті управлінських рішень, кваліфікації персоналу залишається ключовим завданням для підвищення ефективності системи національної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Офіс Президента України (2021). Указ 260/2021. <https://www.president.gov.ua/documents/2602021-39225>
- [2] Офіс Президента України (2021). Указ 479/2021. <https://www.president.gov.ua/documents/4792021-40181>
- [3] Гудима, О.П. (2022). Концептуальний підхід до формування типового положення про ситуаційний центр центрального органу сектору безпеки і оборони. *Наукові перспективи*. № 4(22). <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/1458>
- [4] Галушко, С.О. Шевченко, М.М. Шерстюк, Є.І. Фурман, І.І. (Ред.) (2023) *Розвиток системи забезпечення реагування на кризові ситуації у воєнній сфері України: актуальні проблеми та шляхи їх розв'язання. Досвід застосування збройних сил у світових війнах і воєнних конфліктах ХХ – початку ХХІ ст.: тенденції та закономірності*. Київ: ЦП «Компринт».
- [5] Живило, Є.О. (2022). Ситуаційний центр Міністерства оборони України – модель завчасного виявлення та аналізу кризових ситуацій сектору безпеки держави. *Актуальні проблеми державного управління*. ХНУ імені В. Н. Каразіна. № 1 (60). С. 27-42.

Sherstiuk Y.I.

TECHNOLOGIES OF INFORMATION SUPPORT FOR DECISION-MAKING IN CRISIS MANAGEMENT

Abstract. The paper examines modern technologies for information support of decision-making during crisis situations. Special attention is given to the regulatory framework governing the activities of situational centers in Ukraine, including Presidential Decrees and the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on digital transformation in the field of national security and the improvement of the situational centers' network. The models and algorithms for data analysis that enhance the efficiency of crisis response are analyzed.

Keywords: information technologies; decision support; crisis situations; management decisions; crisis response; digital transformation; situational centers; national resilience.